

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

PARTICIPAREA CIVILĂ LA PROCESUL DE LUARE A DECIZIILOR POLITICE

7 decembrie 2017

Luben Panov
ECNL

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

TANGOUL SE DANSEAZĂ ÎN DOI

7 decembrie 2017

Luben Panov
ECNL

DE CE ESTE IMPORTANTĂ PARTICIPAREA?

- **Orice cetățean are dreptul** și posibilitatea de a lua parte la conducerea treburilor publice, fie direct, fie prin intermediul unor reprezentanți aleși (art. 25, PIDCP)
- Societatea civilă le oferă cetățenilor o cale alternativă, alături de cele ale partidelor politice și lobby-urilor, **de canalizare de opinii diverse și de asigurare a unor interese variate** în procesul de luare a deciziilor. (Cod de bune practici pentru participarea civilă, Cons. Europei)
- Lărgirea oportunităților pentru participarea civilă la procesele de luare a deciziilor este una dintre modalitățile de **consolidare a încrederii și a credibilității instituțiilor democratice** (Liniile directoare ale Consil. Europei)

STANDARDELE EUROPENE

Consiliul Europei: documente alese

- Convenția cu privire la accesul la documentele oficiale 2009;
- Recomandarea Rec(2001)19 a Comitetului de Miniștri către Statele membre privind participarea cetățenilor la viața publică;
- Protocolul adițional la Carta europeană a autonomiei locale privind dreptul de a participa la treburile unei autorități locale, din 2009 (ETS 207);
- Strategia pentru inovare și bună guvernare la nivel local;
- Recomandarea 14 a Comitetului de Miniștri privind statutul juridic al organizațiilor neguvernamentale în Europa (2007)
- Codul de bune practici pentru participarea civilă la procesul de luare a deciziilor (2009).

LINIILE DIRECTOARE ALE CONS. EUROPEI

- Adoptate la 27 septembrie 2017 de către Comitetul de Miniștri
- Recunoaște că dreptul la participarea civilă la luarea deciziilor politice trebuie să le fie asigurat persoanelor, organizațiilor non-guvernamentale (ONG) și societății civile în general.
- Participarea se bazează pe drepturi efective de liberă asociere, libertatea de întrunire, libertatea de exprimare și libertatea de informare.
- Participarea civilă la luarea deciziilor politice se deosebește de activitățile politice în sensul angajamentului direct față de partidele politice și se deosebește de lobby în sensul intereselor de afaceri.

DEFINIȚII

- "Participare civilă": implicarea **persoanelor, a ONG-urilor și a societății civile în general** în procesele de luare a deciziilor de către autoritățile publice.
- "Procesul de luare a deciziilor": **elaborarea, adoptarea, punerea în aplicare, evaluarea și reformularea** unui document de politică, a unei strategii, a unei legi sau a unui act normativ la nivel național, regional sau local
- "Autoritate publică": **orice organ executiv, legislativ sau administrativ la nivel național, regional sau local**, inclusiv persoanele care exercită funcții executive sau funcții administrative

PRINCIPII

- Respect reciproc;
- Respectarea independenței ONG-urilor;
- Respectarea poziției autorităților publice;
- Deschidere, transparență și răspundere;
- Receptivitate, întru oferirea feedback-ului adecvat și oportun;
- Nediscriminare și incluziune;
- Egalitatea de gen și participarea egală;
- Accesibilitate prin utilizarea unui limbaj clar și a mijloacelor adecvate de participare, online sau offline.

TIPURILE DE PARTICIPARE

- Furnizarea de informații
- Consultare
- Dialog
- Implicare activă

FURNIZAREA DE INFORMAȚII

- Informațiile trebuie prezentate într-un limbaj clar și ușor de înțeles și într-un format adecvat și accesibil, și gratuit
- Autoritățile publice trebuie să ofere acces cât mai larg, atât offline, cât și online, la documentele și informațiile cheie

EXAMPLE

- Acces la legislația privind informația
- Pagini web cu acces cuprinzător la colecții de legi și politici (Informații municipale deschise în Țările de Jos *<http://zoek.openraadsinformatie.nl>*)
- Publicarea agendei legislative (Bulgaria)
- Pagini web specifice pentru consultări (Guvernul britanic *gov.uk*, Finlanda *otakanta.fi*)
- Alerte prin email cu anunțuri despre viitoare oportunități de participare (Croatia, Bosnia și Herțegovina)
- Transmisiuni pe internet ale audierilor, ședințelor, dezbaterilor (Letonia)
- Panouri informative la nivel local

CAZUL 1

Adunarea Națională în Franța

- Scopul: Consolidarea transparenței procesului legislativ
- Elemente-cheie:
  - Dosare legislative și modificările propuse
  - Votarea din partea fiecărui deputat
  - Contribuții la studiile de impact în cadrul proiectelor
  - Facilitarea reutilizării datelor
  - Foaie de parcurs pentru implementarea programului
  - Evenimente deschise pentru discutarea soluțiilor inovatoare

CAZUL 2

Informații municipale deschise în Țările de Jos

- 7 municipalități
- Scopul: Introducerea “democrației prin acțiune” – cetățenii pot aborda problemele sociale fără intervenția autorității publice, având acces la toate datele publice.
- Elemente-cheie:
  - Consolidarea angajamentului autorităților publice de a face disponibilă toată informația din sectorul public;
  - Colectarea tuturor datelor și organizarea lor în jurul unor elemente-cheie, cu un motor ușor de căutare;
  - Elaborarea unui ghid detaliat pentru cetățeni/instruiri despre utilizarea mecanismelor;
  - Sensibilizarea publicului

CONSULTARE

- Colectarea opiniilor persoanelor, ONG-urilor și societății civile în general cu privire la o anumită politică sau un subiect în cadrul unei proceduri oficiale
- Efectuată prin diverse mijloace și instrumente, de exemplu, întruniri, audieri publice, focus grupuri, sondaje, chestionare și instrumente digitale
- Autoritățile publice trebuie să ofere feedback public privind rezultatul consultărilor, în special informații care să motiveze orice decizie finală

**ELEMENTE
IMPORTANTE**

- Standarde clare
- Proces și termen clar
- La etapa când mai poți influența
- Folosind diferite forme
- Timp suficient pentru contribuții semnificative
- Feedback la contribuții
- Monitorizare și evaluare

CAZUL 3

Portal de consultare în Bulgaria (strategy.bg)

- Scopul: Implicarea cetățenilor în procesul de luare a deciziilor
- Elemente-cheie:
  - Asigurarea publicării proiectelor de către toate instituțiile (cerință legală)
  - Promovarea portalului către OSC și cetățeni
  - Alerte prin email părților interesate
  - Publicarea feedback-ului

DIALOG

- Proces structurat, de lungă durată și orientat spre rezultate, bazat pe interesul reciproc în schimbul de opinii
- Autoritățile publice, ONG-urile și societatea civilă în general pot examina oportunitatea creării unor platforme diferite, ca spațiu permanent pentru dialog și participare
- Exemple - audieri publice regulate, forumuri publice, consilii consultative sau structuri similare

CAZUL 4

Letonia, Consiliul pentru implementarea Memorandumului de colaborare dintre Organizațiile neguvernamentale și Cabinetul de Miniștri

- Scopul: Asigurarea că ONG-urile sunt implicate activ și în stare să participe eficient la procesele de luare a deciziilor și implementarea Memorandumului
- Elemente-cheie:
  - Asigurarea angajamentului politic față de implementarea documentului și participarea autorităților publice la Consiliul comun;
  - Organizarea întrunirilor regulate ale reprezentanților ONG pentru a discuta prioritățile sectorului care să fie prezentate și implementate de către Consiliu;
  - Asigurarea unor resurse financiare suficiente pentru a menține funcționalitatea Consiliului;
  - Asigurarea că Consiliul are un mandat puternic și că hotărârile sale adoptate sunt respectate și implementate.

IMPLICARE ACTIVĂ

- Oportunități de participare civilă la procesul de luare a deciziilor dincolo de furnizarea de informații, consultare sau dialog, de ex. grupuri de lucru sau comitete pentru elaborarea în comun a documentelor, precum și a politicilor și a legilor
- În cazul în care există grupuri de lucru sau comitete mixte, autoritățile publice trebuie să adopte criterii și procese transparente pentru reprezentarea persoanelor, a ONG-urilor și a societății civile în general
- Diferite tipuri de parteneriate pot fi adecvate la diferite etape ale procesului decizional și pot include parteneriate legate de realizarea deciziilor

CAZUL 5

Bugetarea participativă la Wroclaw (Polonia)

- Scopul: Determinarea cetățenilor să fie mai activi în viața orașului
- Elemente-cheie:
  - Necesitatea de a spori interesul autorităților publice față de bugetarea participativă și beneficiile acesteia.
  - Alocarea fondurilor suficiente pentru implementarea proiectelor.
  - Sensibilizarea cetățenilor, crearea stimulentei pentru participarea activă a acestora.
  - Asigurarea respectării în practică a procedurii stabilite.
  - Organizarea ședințelor, care sunt deschise pentru public.

ASIGURAREA PARTICIPĂRII SEMNICATIVE

- **Integrarea garanțiilor în cadrele legale naționale** (România, Bosnia și Herțegovina)
  - Obligația de a publica proiectele; standarde de consultare, etc.
  - Asigurarea resurselor umane și financiare
- **Instrumente generale:**
  - **E-participarea** prin portaluri electronice centrale (de ex. E-participarea națională în Finlanda)
  - **Consolidarea capacităților** autorităților publice
  - **Monitorizarea participării** (Indicatorul Participării Cetățenilor în Bulgaria)
  - **Structuri instituționalizate pentru cooperare** (Consiliile ONG)
- **Remedii**, în cazul în care principiile participării nu sunt respectate (Bosnia, România)

UTILIZAREA POSIBILĂ A LINIILOR DIRECTOARE

- Măsuri de sensibilizare
- Difuzarea pe larg a Liniilor directoare
- Ghiduri prietenoase utilizatorului, broșuri sau alte instrumente, atât offline, cât și online
- Instruiri pentru funcționarii publici
- Sprijin pentru măsurile de instruire pentru membrii societății civile

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

VĂ MULȚUMESC!

European Center for Not-for-Profit Law

luben@ecnl.org

[@enablingNGOlaw](https://twitter.com/enablingNGOlaw)

www.ecnl.org